

Előfizetés:

Egész évre . . . . . 4 ft.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyed évre . . . . . 1 „
Egyes szám . . . . . 10 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre beklüdtött előfizetése 3 ft.

Szerkesztő és kiadó hivatal: Főutca 4. szám, hova az előfizetési pénzek és kéziratok küldendők.

SÁRRÉT.

(Előbb: „Biharmegyei községi értesítő.“)

TÁRSADALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

A NÉP-NEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: VASS JENŐ.

Hirdetési díjak:

4 hasábos petit sor egyszeri hirdetésnél 4 kr. többszörinél 3 kr. Nagyobb és többszöri hirdetések felette kedvezően eszközölhetők.

Nyílt-tér

soroként 15 kr. Bélyeg díj minden egyes beiktatásért 30 kr.

FLÓFIZETÉSEKET

lapunkra folyóvást elfogadunk; egyszersmind kérjük mindazon t. pártfogóinkat, kik eddigi lapdíjjal hátrányban vannak, hogy azt mielőbb beklüdeni sziveskedjenek!

A „Sárrét“ t. előfizetőinek mint ingyen melléklettel fogunk kedveskedni „Falusi könyvtár“ cz. népies havi füzetekkel. Előfizetés a „Sárrét“ oct—decemberi negyedére — 1 frt

külön a „Falusi könyvtár“ra egy évvel ft. 20. Törzslőfizetőinket pedig felkérjük, sziveskedjenek mindkét közhasznú vállalatunkat továbbra is pártolni és ösmerőseik körében ajánlani!

Vass Jenő.

[szerk. és laptulajdonos.

Londoni levél.

II.

London september 20.

Tisztelt szerkesztő ur!

A magyar társadalmi élet fejlődése kétségkívül sokkal gyorsabban fog haladni, ha az ipar iránt kevesebb lesz az előítélet, ha a nép gyakorlati irányban fog neveltetni. A londoni élet az által lesz főképp tanuságos a lakosokra nézve, hogy a gyakorlati követelményeket sohasem mellőzi. Az iparos és kereskedő képezik itt a közép osztályt, míg nálunk ezen keresett források leginkább idegenekre bízotnak.

Tagadhatlan hogy a felföld kiváló fontosságú a legtöbb iparra nézve, nem hiszem azonban hogy a mi alföldünk, mely érezné s jövőben még inkább be érezhetné az ipar hiányát. 1863 óta emlékeztetem minden évben egy-egy nagy országos csapás érte a magyar alföldet, a víz és erdők hiánya a fejlettebb igények következtében mindinkább érezhető s ma holnap igen kevés egyén lesz e hazában, ki az ipar gyors felvirágzását ezen ezelőtt tisztán földmivelő országnak tekintett haza élet feltételének ne tartaná. A földmivelés a hegyekkel borított Angliában és Szászországban

virágzóbb és jövedelmezőbb mint nálunk, s míg a Tiszának partjain több mértföldre terjedő mocsár hever használatlanul, Hollandia szorgalmas lakói még a tengereket is kiirtják, hogy magoknak földet teremtsenek. A magyar mezőgazdaság egyik legnagyobb hiánya a munkás kéz csekély száma s e hiányon bukovinai magyarok és csángók betelepítése mellett főképp a gyáripar meghonosítása fog segíteni.

Egyszóval, hogy az alföldön az ipar fejlesztése szükséges — azt bizonyítgatni is felesleges. Ezen ipar először a dolog természete szerint mezőgazdasági ipar leend. Gözmalomnak, czukorgyárnak, szeszgyárnak minden nagyobb alföldi városban szükségkép kellene lenni, börgyárak, gyapju mosó, ruhafehéritő, keményítő s más hasonló gyárak csekély buzgalommal igen könnyen volnának létesíthetők. Kétségtelen, hogy a tőkehiány kezdetben nehézzé tenné ezen iparágak meghonosítását, azonban nem kell felednünk, hogy ezen gyárak mindegyike szaporítja a tőkét; neveli a termő föld értékét és becsesebbé teszi az emberi munkaerőt. Az állattenyésztésből ily gyárak alakulása után sokkal nagyobb hasznunk lenne s kétségtelenül még a mezőgazdasági ipar meghonosodása maga után vonná azon kedvező viszonyt, hogy egy hold föld évi jövedelme nem 6—10 forint, hanem 20—25 forintra emelkednék.

A mezőgazdasági ipar felvirágzására az első tényezők nálunk is megvannak. A faeke a magyar alföldön már a ritkaságok közé tartozik; takarékmagtárak mindenütt vannak s itt ott a gyümölcsfa teryesztés is virágzik, a gazdasági gépek alkalmazásától a magyar földmivelők nagyrésze már nem idegenkedik. Szükséges volna ha minden nagyobb községben gyakorlati földmives iskolák egészítenék ki az elemi iskolai tanfolyamot s ez iskolákkal kapcsolatban jól berendezett faiskolák s mintagazdaságok, időről időre mezőgazdasági kiállítások és versenyek fejlesztenék a nép izlését

s ismeretkörét. Ezen könnyen létesíthető feltételek után egy pár önszegélylyel s tisztán egyesülés útján létrejött mezőgazdasági gyár teljesen biztosítaná a fejlődést s alföldünk lassanként biztos szép jövődőnek nézne elébe.

Két lényeges feltétel van azonban, melyet kissé hosszabb uton, habár még mindig társadalmilag lehet létesítenünk. Egyik a csatorna rendszer, másik a befásítás. Azon nagy csatornák melyeket Tisza-Ujlaktól és Pestről kiindulva akartak országos költségen vonni, kétségkívül fontosabb nemzetgazdasági tényezők lettek volna a magyar alföldre nézve, mint némely családi indokokból készített vasutak, azonban a bajon azáltal is sokat lehetne segíteni, ha a Maros és Körös mentében a rét öntözés meghonosodnék. Lombárdiát a mezőgazdaság ezen ága alakította át paradicsommá s ha Scótiában magok a földbirtokosok tudnak vasutakat építeni, nálunk sem volna boszorkányság, ha a földmiveléssel foglalkozó nép önérdékéért, ha nem is egy-egy év alatt, de legalább egy pár évtized lassu biztos munkájaként egy kis csatorna rendszert teremtené. A befásításra a Bach korszakban tetek lépést, de nagyrészt eredménytelenül; kiskorúság volna még most is a kormánytól várni mindent; az iskolák megkedveltethetik a gyümölcsfatenyésztést, társadalmi uton divatba jöhetnek az élő sövények, a gazdasági egyesületek, versenyeket rendezhetnek a fatenyésztésre nézve s csak itt-ott kell a kormánynak beavatkoznia, hogy a futó homokot megkösse; máskülönbén tisztán társadalmi uton néhány buzgó felvilágosodott egyén vezérlete mellett be lesz fásítva a nagy alföld s ez által legalább egyrészt el lesz hártva ama nagy szárazságok oka, melyek a magyar gazda szorgalmas munkáját oly gyakran eredménytelenekké tették.

Láthatja szerkesztő ur, hogy Londonból írva oly dolgokat mondok itt, melyeket becses lapja olvasói bizony-

nem kerestek volna levelemben. No de se baj, majd írok én jövő alkalommal e nagy világvárosról is*) Addig is kérem, adja ki e sorokat, mert hidje meg, hogy kevesen vannak még e házában, kik nem várnak mindent a kormánytól s kik a társadalmi működésben s önszegélyben jobban bíznak, mint a felsőbb helyről jött parancsokban. Különbösen ha úgy tetszik, dobja e levelet a papirkosárba.

Maradtam tisztelettel stb.
Szücs Lajos.

Szüretre való. A salicil sav hatása sokkal ismertebb, hogy sem ennek fejtegetésébe bocsátkozhatnék; minthogy azonban a szüret küszöbén hasznos szolgálatot vélek teenni ennek emlékezetbe hozatalával, teszem ezt azért is; mert több vidéken a must jobban értékesíthető, mint a kiforrott gyenge bor, hogy tehát a must erjedését hosszabb időre megátolhassuk, 1000 liter musthoz adunk 120 gram vagy 12 deca salicil savat (egy akóra $\frac{1}{3}$ latot). — Az ó bor utóerjedését megelőzhetjük, ha 1000 literre 40 gram salicil savat adunk (egy akóra $\frac{1}{9}$ lat). — Végre e gözbe főtt gyümölcsöt erjedés és penész ellen biztosíthatjuk literenkint $\frac{1}{10}$ gram salicil savval.

Trstyan szky.

LEVELEZÉS.

Budapest 1876 okt 4.**)
Szerkesztő ur!

Az őszi idény nem vígan köszönt be. Zordon észak felől sziberiai hideg süvölt fe-

*) Kérjük is! Szerk.

**) Elkésve érkezvén e sorok, lapunk legutóbbi számából kimaradtak, s mert érdekesnek tartjuk azokat, jónak láttuk utólag is közölni. Szerk.

TÁRCZA.

Pár szó a női emancipációról.

Írta: Aigner Ferencz.

IV.

Nem lesz fölösleges itt felhozni egy hatalmas nevetet a női emancipáció védőitől. „A nőben nagy a tevékenységi ösztön, tehát tért kell adnunk, hogy ez ösztön kiforhassa magát a közjóért. A nők munkaképességének diadala lenne ez“ továbbá, mert a nők eszmék létesítésében több kitartással bírnak mint a férfiak, leleményesebbek s nagyobb a képzelődésük — illő, hogy a társadalmi élet alkalmat nyujtson e rendkívüli tehetségek hasznosítására.

Ez lehet igaz, de a nő emancipálása a régi társadalmi szabályok alól — egyelőre kivihetetlen. Talán ennek is eljön az ideje...

Mintán a nők régi jogaiknak kiváltságok általi kitérésére törekednek, szabadon itt azon térre mutatni, mely a nők előtt teljesen szabad s hol női emancipáció nélkül is használnak a társadalomnak és emberiségnek.

Már magában e szó: emberiség, egész sorát juttatja eszükbe azon eszközöknek, melyek annak érdekeit a nő előmozdíthatja.

Az emberiség nagyon is rá van szorulva a nők buzgó munkálkodására. A fér-

lenk. A jegesmedve erősen rizza bundáját, hogy csak úgy hull a zuzmara arcainkra. Röviden, — minden metaphorát félre téve Muszkaország fészkelődik, s bármily ravasz arezot csinál is a játékhöz, rövid idő alatt nagy eseményeket fogunk megélni. Mig Szerbia „szent“ ügyéért a gyapjas lelkűletl angolok pártzenvedélyeköl sustorgó gyűléseket tartanak, adlig az északi colossus tenyerével markol az emberiségbe s csak úgy ontja önkénteseit (!) a harczerre. Dacára a fővárosi lapok tiltakozásának, s dacára a háborgó közvéleménynek mostanában is lehet látni az utcazokon mindig nehányat a tenyeres talpas hazafiakból. Rendesen nagy tagbaszakadt alakok, kik ugyan a betegápolás humanus ezége alatt utaznak, de egy tekintet rájuk elég arra, hogy az ember meggyőződjék valódi ezéljaikról. Vannak köztük jó arcu műveltnék látszó egyének, de a nagy tömeg leginkább pálinkán bizott bagaria szagu Moszkovita. Mint a legújabb táviratok jelentik az ujdonsült vitézeknek is volt alkalmuk megmutatni hálaitkat az elkéseregett ellenségnek.

Paskaporszagú még a levegő is, és szinte jól esik ha tollunk begyére vehetünk egy oly esemény leírását, mely nem válik ugyan be a sensatiós hírek közzé, de azért legnagyobb mérvben jól esik regisztrálnunk.

Az itteni nőiparegylet (mely legújabbban örvendetes lendülettel bizonyítja életrealóságát) a napokban közgyűlést tartott, melynek egyik tárgyát egy énektanár szerződésére képezte. Mig a vélemények megosztása élénk vitában ayert kifejezést, — egész váratlanul feláll egy grófnő, névszerint de Gerandó Antonia s engedelmet kér az egylet tagjaitól, hogy az énektanást felvállalhassa. Elképzeltetik olvasóink a lelkes éljent, melyet a nemes grófnő ajánlata okozott. Megígérte azt is, hogy tanítási rendszerében az egészen új francia methodust használná, mely Magyarországon eddig még ösmertelen. Kedvtünk volna mosi e kis episóddal kapcsolatban felemlíteni mindazon jótéteményeket s hűvös társadalmi reformokat, melyek a de Gerandó családdal szoros egybefüggésben állanak, de nem éreszkedünk részletekbe azért, mivel a nemes tettek által létrehozott eredmény mindig sokkal edesebb, mint a tulságos tömjénezés.

fiú erő küzd a létért, a nő nemes lélekkel előmozdítja az erkölcsi célokat, midőn megteremtí azon egyleteket, melyek az emberiség erkölcsi érdekeinél fogva ma már nélkülözhetlenek

A nő győge szíve százalommal van megáldva s e százalom képezi rugóját a sok nemes célú, jótékony egyletnek. Itt a házában fenálló nőegyletekre utalunk. Avagy ama rendkívüli ügybuzgalom, párosulva önzéstelen tevékenységgel, melyet nőink a haza különböző részeiben az áldva áldott nőegyletek körül kifejtének — nem legtisztább kifolyásai-e a nemes női szív legdrágább érzelmének: a könyörület s százalomnak?

Nines ember, ki eltudná vitatni ezt a nőktől. Azon egyletek létrejötténél nem az önérdék, hanem a könyörület és százalom, — melyet gyöngéd szívük érzett az emberiség ügyefogyottjai iránt — vezérelte a nőket. Nem felhívás, de önkénytelenül csupán ez érzet által ragadtatva léptek a nők mindenütt a jótékonyaság pályájára, hol őket semminemű férfiúi törekvés háttérbe nem tolhatja. A nő itt győzelmet arat a férfiúi tevékenységén, mert az ég legszebb ajándékai, a kebel legnemesebb érzeteivel működnek: a könyörület és százalommal, melyek a férfiúi kebléből hiányzanak, avagy kisebb mérvben léteznek.

Hová lesz e magasztos törekvé? Hová tűnnek el majd az annyi ezer ügyefogyottak hálaimával megkoszorozott jótékony egyletek, ha a nő otthonából kilépve, durva gépies munkát keres és versenyez halálig a férfiúi erejével?! Hová lesz a család fogalma, ha az otthon már nem kedves többé

Mit szól ehez azon kisvárosi felfuvalkodottság, széthuzás, melyekkel lépten nyomon találkozunk hazánkban?! Az ily tények előtt meg kellene hajolnia és magába szállania, mielőtt a korszellem rohama el nem söpri őket a megvetés moesarába.

Ne időzzük tovább e tárgyánál, azt hisszük megváltozik a hagyományos gondolkodás mód egykoron.

Délezzeg huszárok teljes diszben vonulnak el ablakom előtt. Királyunknak szünetés napja van. A szőke nagy Dunán lohogó nemzetiszintű zászlók a sürgő mozgó élénk néptömeg önkénytelenül eszünkbe juttatja a magyar nemzet hagyományos loyaltását.

E nap tiszteletére díszelőadás is volt 3 án a nemzeti színházban. Teljes kivilágítás mellett hozták színre az „Alarczos bál“ című operát. Ma pedig „Iskariot“-ot adják egy fiatal szerző azon nagy hatású tragédiáját, melynek második előadását szerkesztő urral együtt néztük végig.

A „Sárrett“-ből olvastam, hogy a színészek ott is megkezdték működésüket. Az intelligencia B. Ujjfaluban sokkal erősebben van képviselve, mint hogy egy jó társaság megélhetése kétséges volna. De mit csinálnak önök ha Thalia felszedi örökké mozgó sátorfáját s másfelé költözik?? Én azt hiszem, hogy a hosszú téli esték unalmas elűzésére nem lenne rossz, ha ott is felkarolnák a műkedvelői előadások eszméjét.* Természetes csak is jótékony ezélla. A közvácsorák lelétek magukat, s a hajléktalan gyámolnőküli, éhező árvák forró köszöntetében találják az elismerést a működők...

Műkedvelői előadások már tudtommal tartattak Szalontán is, még pedig jó sikerrel. Hat Ujjfalu mivel áll hátrább e tekintetben. Az eszme nem oly rooz, mint sokan képzelik!...

Ember Károly.

Szinészet.

Szombat okt. 7 Bér. 5 sz. „Sárika a falusi egyszerűség“ vigj. 4

*) Már készülünk. Szerk.

a nők előtt, mert nem találjuk e boldog körben semmit lelki és parányi testi erők foglalkoztatására? Hová tűnik végre a férfiak édené, ha az otthonban a nőkre a munkától szabad perezekben nem számíthatnak, nem találják föl azt a gyöngélséget és szeretetet, mely őket boldogokká tette eddig?

Vagy talán a dicsőség utáni heves vágy okozza a nőknek társadalmi állásukkal elégtelenségét? Azt hiszem igen. A nők ép úgy rabjai a dicsőség hajhászásának, mint a férfiak, csak hogy míg a férfi reudes, a társadalmi szabványok által részére megálapított uton iparkodik ezt elérni, — a nők átakaják lépni a természet alkotta korlátot, mely a két nem életét elkülöníté.

Dicsőség! Ez tehát a forrongás indító oka a nők körében. Magában a dicsőség utáni vágyban nines kárhoztatni való, mert ez a tetterőt nagymérvben fokozza, de helytelen miudenesetre a törekvés olynemű iránylata, mely a természet s társadalmi étellel ellentétbe jön.

A nők pedig az általunk már említett jobbara Amerikából átszivárgott női emancipatio életbeléptetése által ép azt akarják elérni, hogy a két nem között létező választal ledöntessék s legyen mindenben jogegyenlőség.

Szép, de egy cseppet sem helyes. A nőnek ép úgy megvan munkaköre mint a férfiuak s ha ahoz hűtlen lesz, vége az őszhangzatnak a társadalmi élet jelenségei közt.

Mintán ekként megkísérítettük kimutatni azt, hogy a nő az otthon, a család körében bir tulnyomó hatáskörrel s a férfiúknál a társadalomban az otthon érdekében

felv. Töpfer K.-tól. Ezen nem sok érdeket költött füres darabnak főképen Szabó Antiné (Sárka) ügyes játéka kölcsönzött annyi értéket, hogy a középszámu közönség még is jól mulathatott. Ujvárossy szintje jól játszott de ez uttal kevesebb pathos is elég lett volna szerepéhez.

Vasárnap okt. 8. Bérl. szünet „Don Juan” bohózat 3 felv. írta Láng M. A. Ezen vasárnapi darabnak szánt teljes belbecs nélküli füres valami, — nézetünk szerint — ma már nem színpadra való. Kár is az ilyeneket — kivált vidéken — színre hozni, mivel belőle inkább babonás hitet mint tanulságot meríthet csak, a kevésbé felvilágosodott néző.

Kedd okt. 10. Bérl. 6 sz. Hegedűsné Paulina és Ferenczy Gyula új tagok föléptétül „Az ördög és a párizsi vak leány” Dráma 5 felv. Delcourt és Thibourttól, ford. Folinuszné E. tulsentimentalis darabban Hegedűsné asz. ról még sokat nem szólhatunk, mint új szereplőről, azonban annyit mégis megjegyztünk, hogy ez uttal kissé tulkomolyan is játszott, és ennek folytán nem eléggé színozt, mit pedig „Apiani marquisné” sensorius szerepe megkövetelt volna. Ferenczy csinos színpadi alak s ugy látszik elég gyakorlott színész; ha kissé fékezni fogja dörgő hangjának keménységét, s figyelmet fordít különösen mindenkor a végszavak tiszta kiejtésére, helyét közmegelegedésre fogja megállani. Szabó Antiné hátaltn szerepét mint (Blanche) jól oldotta meg, s Ujvárossy (Papillon) és Fábrián (Leó) meglehetősen alakítottak.

Szerda okt. 12. Bérl. 7 sz. „Zsidó Honvéd” Népsz. 3 felv. Lukácsi S. tól. A szép számu közönség előtt lejátszott ezen darab orozslányrészét Szabó A. (Leig) je képezte, ki e szakmaköréhez sem tartozó alakot köztettszék közt személyesítette. Hegedűsné (Eszter) Ferenczy (Dávid) elég jól játszottak, bár miadkettőjüktől valamikéval több érzelmet kifejtést vártunk volna. Szabó Antiné kedves kis szobaleány volt.

Csütörtök okt. 12. Bérl. 8. sz. „Nem jó a tízzel játszani” Vigj. 3 felv. Rosenthaltól. Mint társalgási darab hosszadalmassága végett kevésbé részesült tet-

köteles faradozai — szabályon megjelölni az utolsó, de csak ritkán megnyíló utat a nőknek, melyen haladva a diésőséghez jutnak, sőt nem kevesen közülök bámulatra méltó jelenségekké nőhék: ki magukat szeméink előtt.

Ez ut röögös ugyan, de magasztos s ép a diésőség templomához vezet! . . .

A ki megfigyelte a történet nevezetesebb eseményeit, az igazat ad nekem, ha azt állítom, hogy a nők bátorságban sokszor föllülműlták a férfiakat. A magyar nő, mint honleány nagyszerű jelenség s a veszelly pillanatában mindegyike egy-egy hős, kinek egy az élete, de az az édes, szeretett hazáé. Nem akarom említeni az egri nőknak a történet lapjain aranybetűkkel megörökített önfeláldozó s emlékeztető méltó hőstetteit, melyre a magyar nő szive, ma is hevesebben dobog. A nők akkor mily fűnségesen tudták beh bizonyítani a világnak, hogy a mily gyöngéd, nemes szívű lények a béke áldott napjai alatt, ép oly bátrak, hősk akkor, midőn a kedves haza egét elfogják a vészterhes fellegek. Elmúlt idő! vajjon hagyta hátra ily nőt a földön? Igen, te nekünk meghagyta a nőt, ugy is mint honleányt s ha jelenben hála az égnek nincs alkalmunk leróni a csodálat adóját irántuk másként, mint gyöngéd nők isánt, de nemrég volt a diéső közelmúlt, melyben a haza szent földjét annyi nemes lény drága vére áztatta, midőn a női önfeláldozás a haza oltárán áldozott.

Óh! a jeles Garai bizonyára ide utal, midőn mondja:

szésben, s épen e miatt a nézőre több helyt untató is volt. A 2-ik felv. már ügyesebb bonyodalmakban, de a 3-ik ismét visszazök kent a hosszadalmasság monoton kerékvágásába. Jónak látjuk e helyen megemlíteni: miszerint jól tenné az igazgató ur, ha a kezdő női szereplőket felváltva is alkalmazná hasonló szerepkörben, s alkalmat nyújtana mindenknek a kísérletre. Halmai R. mint (Minna) néha sikerűten játszott, azonban komoly arczához és bátortalanságához azt hisszük e szerep még jókora is volt. Minna alakját vagy egyenes természeti hajlam vagy csak gyakorlottabb művésznő domboríthatta volna ki. H. R. különben csinos alak, de még színpadi bátorsága kevés van, és mimikája is tulkomoly s gyakorlatlan, ugy, hogy nem ritkán arca egészen dacos akkor is, midőn nem volna épen szűkséges. Igyekezzék erről leszokni és naivabb alakot öltetni. A többi szereplők általában mindannyian igyekeztek feladatuknak megfelelni, de az előadás általánosságban még sem volt a legsikerültebbnek mondható. Közönség kevés számmal.

IRODALOM

„A kit mindenki szeretett” című munkára, vettük országgyűlési képviselő s egyszersmind lapunk tisztelt munkatársa Hegyessy Márton ur előfizetési ívét. E munka szellemének és miségének ösmertetését szolgáló előszóban szerző többek közt ezeket mondja: „Egy porladozó nőről fognak szólni e könyv lapjai; egy nőről a kit mindenki szeretett, ha egyszer meglátta, s a ki mégis nagyon, nagyon böl dogtalan volt. Meg volt benne mind azon elöny, melyet a szülétség és a sors adhat: igénye lehet a legnagyobb böl dogásra, mi földi lénynek osztályrésztül juthat. És ezt a nőt még is mindig üldözte a végzet. Élete tavaszát földulta már a sors, ifjusága csillogó volt ugyan, hanem ez a csillogás, egy megfagyott prismaticus könnny volt. S hogy még böl dogtalanabb legyen, egy perezre csak egy futó perezre föllobbant szívében magasra a legüdvözítőbb böl dogság érzete, fénylő meteorként bevillagi-

„Születni és szeretni Magyar hölgynek — kevés!”

Mi van tehát hátra még? Avagy magyar nőnek születni, nem irigylendő? És lángolóan szeretni, nem holdogság? Van elég más nemzetiségű nő, ki szerencsésnek vallaná magát, ha magyar nővé lehetne, mert van valami magasztos már a névben, hihetőleg mire ezelő a költő is, s ez az, mi ben más nemzet oly szegény:

Maghalni a hazáért!

A magyar név a hősiség foglatját képezi s a magyar nő ezért a legvonzóbb jelenség a földön, mert az lángolóan szereti hazáját s örömeit áldozza életét a veszellyben érte!

Nálunk tehát, hol közös jogokat is sürgetnek a nők, van egy régi közös tulajdonsága már a nőnek a férfival s ez: maghalni a hazáért!

A közelmúlt viharos napjaiból elég példát találhatni erre . . .

A mint megkondult a harez vészharangja, a magyar nő is oda hagyta az ott hont s miután az anya fiának, a menyaszony völgenye kezébe adták a kardot — ott bolyongtak a harcztéren, hol a halál pusztított s a sirbantok közt, hol az elhunyt hősk aludtak az örök álom. Amott bátoritva, lelkesítve a küzdőket, gyámoltitva a tehetetlenekké vált harczosokat, emitt pedig gyászolva zokogva az elesetteket. Óh! a költő igazat szólott: „magyar nőnek születni és szeretni, szeretni — kevés!” Ók többet tettek: meghaltak a hazáért! Ott jártak-keltek a véres csatákban, buzdítva, lel-

totta keble éjszakáját, s megszerettette vele az addig megunt életet. Megszerettette csak azért, hogy ennek az üdvözítő böl dogságnak a legkezdetén ő általa maga által előre láthatólag kialudjék az a megszerett élet”. Tisztelt olvasó! szintte látom hogy önkéntlenül eltalálod e rövid idézetből is már, hogy az iró korán elvesztett hitvese feletti mély bánat felzaklatta lelkének fájó emlékeit szándékozik e műben a — jellemrajzokban élvet találó — közönségnek átadni: a mint hogy zárszavaiban ezeket is mondja: „A kik mulattató olvasmányt szeretnek, azok ne vegyék kezükbe e könyvet. Hanem a kik vágnak megösmerni egy nagy női jellemet, és a valódi életet, a kik szeretnek a lélek érzelmeivel foglalkozni, s a kik még tudnak sirni, azok olvassák el azt, és azon böl dogtalan nőnek sorsát, kivel abban találkoznak, sirassák meg velém együtt”. E munka, — mely ösmerve a kitűnő szellemi tehetségű iró képességét, — hiszik kapós olvasmány leend a művelt körökben, s ez végén fog megjelenni: előfizethetni reá I. frtal. november 1-ig magánál szerzőnél N. Váradon; november 1-től pedig Budapest IV. ker. Serviták bérháza III. em. szintte szerző czime alatt. Előfizetések azonban csak dec. 15-ig fogadtatnak el. Mintán lapunk szerkesztőségében is van egy gyűjtő iv letéve, kedves és valódi kötelességet véltünk teljesíteni, ha ezen minden ízében érdekes munkát t. olvasóink becses figyelmébe ajánljuk.

A t. év utolsó negyede ismét több új lapnak adott életet, így a már vidékünkön megindult és ösmertett „Debreczen hajdumegyei közlöny” ön kívül, Erdélyben az „Ébredés” cz. tekintélyes politikai napi lap kezdte meg pályafutását Kolozsvárt Asbóth L. szerk. ben. Ara 1. évre 16 ft.

Ugyancsak Kolozsváron K. Papp Miklós „Hölgyfutár” című szépirodalmi lapot ad ki, mely egyszersmind „Magyar polgár” melleklapja is. Előfizetés reá egy évre?

Marosvásárhelyt pedig az ott 6 év óta fenálló „Erdély” cz. szépirodalmi lap megszűnő félben lévén kiadót cserélt. Ugyanott politikai lap is van készülöben.

kesítve és ha a szükség, a veszelly nagysága parancsolta: férfiként küzdve a szeretett drága honért. Reszketett a föld az ágyuk irtóztató morajától, de a gyöngé nő keble megedződve számitte a félelmet. Sok nőre ráillett a költő szava:

„Egy az élet, egy a halál” stb.

Az 1848/49 iki küzdelem fenyésen igazolta a magyar nő világhírű honszerelmét. Hisz a nő honvédek tetteiről arany lapok beszélnek. Voltak jelenetek hol a diésőség és halál karöltve járt s a nők itt voltak legböl dogabbak. Valami lélekemelő volt a magyar nő bátorsága, ki szemébe nézett a halálnak és kinevette azt. Görgei taborában volt egy „Károly vadász” nevű nő honvéd, ki a kápolnai csatában elszakadva társaitól három osztrák által megfámadtatott. A bátor amazon nem vesztette el bátorságát s kettőt lövéseivel elejtve, a harmadikat megszalasztotta.

Nem méltók-e tisztelőitnkre az ilyen nők. Ezek nem pusztán nők — de hősk . . . Im az ut a diésőséghez, mely legszebb, legfűnségesebb s legveszellyesebb . . . Igaz ez ut az áldott békében el van zárva előttetek nők, de van egy virágos ut szabadon a diésőséghez.

Ott halottak közt, itt pedig virágok közt haladhattok előre.

Amott a csatatér ez ut, emitt az otthon. Legyetek tehát nők ma az otthon a gyulai kizárólag . . .

(Vége.)

Külföldi hírek.

Miletics Szvetozár védelmétől Dr. Fohit visszalépett s maga helyett Dr. Funták Sándort a budapesti ügyvédi kamara elnökét ajánlotta.

A félegyházi tanítóképző és templom felavatása f. hó 9-én nagy ünnepélyesen ment végbe, a miniszterium részéről Szász Károly miniszter tanácsos volt jelen.

Hódmezővásárhelyen egy uszorás neje egy ezres bankjeggyel akarta megvesztegetni bíróját, ki előtt családja miatt állott férje vád alatt, azonban a bíró feljelenté a vesztegetőt, ki e miatt szinte vizsgálat alá került.

Tisza miniszterelnök ur Geszten birtokán időzik, honnan 16-án fog visszatérni a fővárosba.

Léván egy gonosz anya elevenen elásta gyermekét, s mire észrevették a szegény kisdéd már halva volt.

Kolozsvárt a romesoló toroklob nagy mérvet kezd ültetni, s annyira járványjáróvá szerül, hogy a legszigorubb intézkedések váltak szükségessé.

A magyarországi szerbek már nagyobb részben baba tértek a harcztérről.

Zágrábban egy nő időz, Evreinov Ivana orosz k. a. ki a lipesei egyetemen jogtudori oklevelet nyert.

Temesvárt Kozmaváry Eufrozina fiatal özvegy revolverrel kivégezte magát, gyógyhatatlan betegsége miatt.

Szász Gyula fiatal szobrász Izso Miklós „Fonóházi jelenetéből“ 25 gipsz ötvényt készített eladás végett; megrendelhető Izsónál király utca 93 sz. a. Badapesten.

A párizsi világiállításon két év múlva államunk is részt vesz, s miután a francziák helypénzt nem kívánnak a kiállítási tárgyakért, az ebbeni részvétel jutányosabb leend a bécsi kiállításon részvétele.

A csabai hetivásáron a múlt héten bizonyos Höggye Sándor nevű egyén „Jón a muszka“ ez „rémhistoria“ féle ponyvairódmáni terméket árult, de a rendőség egész historia készletét lefoglalta.

A királynak két kis kunfélegyházi em-

ber egy kosár szép almát küldött külön kíséreléssel. A király elfogadta az almát és 30 frtot. küldött az ajándékozóknak.

Heti hírek.

+ Színházi műsorozat a jövő hétre. 16-án Hétfő, „Felebarátod feleségét meg ne kívánd“ Vigj. 3 felv; 17-én Kedd, „Sir Patrik Irland ördöge“ Dráma 5 felv; 18-án Szerda „Az árva fia és a londoni koldusok“ Dr. 5 felv, „Kisdédóvoda javára“ Bérl. szünet; 19-én Csütörtök „Salome“ színmű 4 felv; 20-án Szombat „A szentek társulata és a sátn leánya“ Vigj. 4 felv. Szabó Antiné jutalma; 21-én Vasárnap „Kintornás család“ Népsz. 3 felv. Tóth E. először. Előkészületre kiltizettek: „Don Caesar“ „Zarándokok“ „Kerekes András“ „Toloncz“.

- Öngyilkosság. M. Keresztesről írják hogy ott f. hó 12-én d. u. 5 óra tájban egy 17 éves hajadon felakasztotta magát, s daczára minden orvosi segélynek meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

A lótenyésztési jutalom díjazás alkalmával m. hó 25-én N. Váradon járásunkból következők nyertek jutalmat: Körössy Sándor M. Sássról 5 éves pejkanczáért 8 aranyat. Bogdán Lajos szinté M. Sássról pejkanczáért 4 db. ar. Tardy Sándor B. Ujfaluból kanczáért 6 db. arany. Puskár Dávid P. Toldról 3 éves kanczáért 2 arany. Eressey Dezső N. Kerekiből fias kanczáért II. oszt. ezüst oklevelet. Fényes Lajos B. Ujfaluból fias kanczáért III. oszt. bronz oklevelet.

(Lapuok legközelebbi számában hozott azon hírnket, mely ama tartatni szándékolt jótékony czelu előadásra vonatkozik, ezennel oda módosítjuk: miszerint ezen előadás közbejött akadály miatt szerdán fog megtartatni. A szinlapok ez estére már vidékre szét is küldettek. Ujlag bátrak vagyunk t. olvasóink figyelmébe ajánlani e jótékony előadást.

+ Hegyessy Márton országgy. képviselő ur elhunyt édes atyjára vonatkozó s legutóbb közölt téves hírnket pedig oda igazítjuk ki, hogy a néhai derék honpolgár nem volt ref. lelkész.

Legujabb háboru hírek.

Néhány nagy hatalom a Milán szerb fejedelem királyá kikiáltásának tényét a hivatalos laphan semmisnek nyilvánítatni kívánja, de a fejedelem ezt lehetlennek jelenté ki.

Szentpétervárt nagyban erősítik az oroszok, általában a fegyverkezés körül nagy tevékenységet fejtenek ki.

Risztics szerb hadügyminiszter állása ingadozik.

Két orosz dandárt szerveztek legutóbb Szerbiában melyek egyenként 4000 emberből állanak.

A konstantinápolyi orosz követség pakol haza felé, — tehát kilátásba lehet a háboru Oroszország részéről?

Németország újabb hírek szerint Ausztria-Magyarország mellé állt, minek folytán Oroszország komolyan kezd neheztelni.

Kis-Zvorniknál újra gyllnek a szerb csapatok; ott ütközetet várnak ismét.

Konstantinápolyból az a hír is érkezett: miszerint a portai hajlandó lenne felévi fegyverszünetre. Azonban az ellentétes hírek a háboru vagy béke kérdésének folytonos vajadását képezik.

Lubina alatt a napokban ismét csata volt, de csak jelentéktelen, hol a montenegróiak visszaszorítottak, török részről pedig 4 kaptányt 30 embert és 48 sebesültet vesztek.

Turnszeverinen keresztül egyre érkeznek a kozák önkéntes segélycsapatok Szerbiába.

Szerkesztői posta.

Többeknek kiknek válasszal tartozunk magán ulon fogunk írni. Csak kevés türelem!

HIRDETÉSEK.

Arverési hirdetés.

Berettyó-Ujfalú m-város tulajdonít képező vásárvám-jog az 1877. év január hó 1-től 1878. évi január hó 1-ig terjedő egy évre, 1876. évi október hó 19-ik napján d. e. 10 órakor a városháza tanácssterében tartandó nyilvános árverésen hasznóbérbe fog adatni.

Mely árverésre árverelni szándékozóknak kellő bánatpénzzel ellátottan azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek a jegyzői irodában addig is bármikor megtekinthetők.

B. Ujfalú 1876. sept. 18.

Jakab Péter
főbíró,

Vendéglő megnyitás.

Alólrít tisztelettel tudatom a n. é. helybeli és vidéki utazó közönséggel, hogy a f. hó 1-től a helybeli

VÁROSI VENDÉGLŐT

kibéreltem, a hol is úgy izletes ételek, valódi jó minőségű és hamisítatlan borokkal a legjutányosabb, pontos és tiszta kiszolgálattal mellett állok tisztelt látogatóim rendelkezésére.

A midőn becses pártfogásukért eszedezem, fő-törekvésem leend megelégedésüket kiérdemelni.

B. Ujfalú október 5.

tisztelettel
Grósz Ignácz
vendéglős.

3-2

A Krach óta először érzem magam
BOLDOG és ELÉGEDETTNEK
egy nyert
TERNO
következtében, melyben Berlinbe Orlice tanár (Wilhelmstrasse N. 127) utasítása folytán részesültem.
Baja D. 1 Ph. Goldsehmiel

Kardos László

Debreczen, czeglédutca, 2152. szám alatt.

Egész tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy dusan felszerelt

vászon- és gyapot-áru raktáramat,

a legkittünőbb minőségű és szabásu

KÉSZ FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-

fehérnemű czikkeket

bővítettem.

Továbbá, hogy kiházasítási megbízásokat saját anyagomból a legujabb divat szerint, lehető rövid idő alatt pontosan teljesítek, melyek minél tökéletesebb eszközölhetése ezéjából, úgy fehérneműekben, mint monogramokban a legnemesebb izlés szerint kiállított minta-gyűjteményt tartok készletben.

2-2